

RP 43/2023 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om välfärdsområdenas finansiering

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om välfärdsområdenas finansiering ändras.

Till lagen fogas en ny paragraf om rättelse av räknefel. Finansministeriet kan självt eller på ansökan rätta räknefel i beslut som avses i lagen om välfärdsområdenas finansiering och i de uppgifter som ligger till grund för besluten. På rättelseförfarandet tillämpas i övrigt de bestämmelser om rättelse av fel som finns i förvaltningslagen.

Dessutom kompletteras bestämmelserna om justering av de välfärdsområdesspecifika övergångsutjämnarna. Vid justeringen av övergångsutjämnarna 2023 rättas sådana bokslutsuppgifter av engångsnatur eller retroaktiva bokslutsuppgifter för 2021 och 2022 för enskilda kommuner som annars i betydande grad snedvrider kommunernas faktiska kostnader för social- och hälsovården och räddningsväsendet, vilka ligger till grund för övergångsutjämnarna.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2024.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft i december 2023.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	4
2.1 Rättelse av räknepel eller felaktiga uppgifter	4
2.1.1 Lagen om välfärdsområdenas finansiering	4
2.1.2 Lagen om statsandel för kommunal basservice.....	5
2.1.3 Förvaltningslagen.....	5
2.1.4 Bedömning av behoven av att ändra finansieringslagen.....	6
2.2 Justering av uppgifter som ligger till grund för övergångsutjämnin	7
3 Målsättning	8
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	9
4.1 De viktigaste förslagen.....	9
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	9
4.2.1 Rättelse av räknepel.....	9
4.2.2 Rättelse av de uppgifter som ligger till grund för övergångsutjämnin	10
4.2.2.1 Allmänt om bestämmande av övergångsutjämnin	10
4.2.2.2 Konsekvenser för välfärdsområdenas finansiering	11
4.2.2.3 Konsekvenser för statsfinanserna.....	13
5 Remissvar	14
6 Specialmotivering	15
7 Bestämmelser på lägre nivå än lag	19
8 Ikraftträdande.....	20
9 Förhållande till budgetpropositionen.....	20
10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	21
LAGFÖRSLAG	22
Lag om ändring av lagen om välfärdsområdenas finansiering	22
BILAGA	24
PARALLELLEXT	24
Lag om ändring av lagen om välfärdsområdenas finansiering	24

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Lagen om välfärdsområdenas finansiering (617/2021, nedan *finansieringslagen*) trädde i kraft den 1 januari 2023. I finansieringslagen föreskrivs det om bestämmande av välfärdsområdenas icke-öronmärkta statliga finansiering, om förfarandet vid beviljande av finansiering och om utbetalning av finansiering. Lagen innehåller också bestämmelser om betalning av utebliven förmån och om återbetalning av grundlös förmån samt om välfärdsområdets möjlighet att begära omprövning och söka ändring i beslut som fattats med stöd av finansieringslagen.

Finansministeriet fattade i slutet av 2022 med stöd av finansieringslagen beslut om välfärdsområdenas finansiering för 2023. Efter detta har det framgått att uppgifterna i de kalkyler över överföring av finansiering som ligger till grund för besluten kan innehålla fel som gäller de kostnadsuppgifter enligt serviceklass för 2021 som vissa kommuner lämnat till Statskontoret. Med stöd av den specialbestämmelse om rättelse av räknefel och uppgifter (47 §) som finns i lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021) är det möjligt att rätta ovannämnda fel till den del de har inverkat på statsandelen för kommunerna i fråga. De felaktiga uppgifterna har dock indirekt kunnat påverka också finansieringen av välfärdsområdena i hela landet och de välfärdsområdesspecifika övergångsutjämnarna, eftersom de delvis baserar sig på kommunernas kostnadsuppgifter. I detta sammanhang har finansministeriet noterat att det i finansieringslagen saknas sådana bestämmelser om rättelse av räknefel och felaktiga uppgifter som motsvarar bestämmelserna i lagen om statsandel för kommunal basservice.

Under våren 2023 har det dessutom framgått att kommunernas bokslutsuppgifter för 2022 eventuellt föranleder flera situationer, där de poster som kommunerna i och för sig lagenligt bokfört i sin bokföring eventuellt i betydande grad snedvrider de kalkyler som gäller överföringen av finansieringen för reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet. De kostnader som överförs från kommunerna till välfärdsområdena i samband med reformen bestäms enligt vad kommunerna har rapporterat som kostnader för social- och hälsovården och räddningsväsendet 2021 och 2022. De kostnader som överförs inverkar på storleken av kommunernas statsandel för basservice och på välfärdsområdenas icke-öronmärkta statliga finansiering från och med 2023. De uppgifter som kommunerna rapporterat motsvarar inte till alla delar kostnaderna för att ordna tjänster under ett år. Därför har bestämmelserna om de kostnader som ska beaktas vid överföringen av finansieringen preciserats genom statsrådets förordning om ändring av 5 § i statsrådets förordning om välfärdsområdenas finansiering (886/2023) och statsrådets förordning om ändring av 7 § i statsrådets förordning om statsandel för kommunal basservice (885/2023), vilka trädde i kraft den 30 juni 2023. Bestämmelser om rättelse av uppgifter om de välfärdsområdesspecifika övergångsutjämnarna har dock inte kunnat utfärdas genom förordning av statsrådet på motsvarande sätt som de ovannämnda bestämmelserna, eftersom den paragraf om övergångsutjämnarna som finns i finansieringslagen inte innehåller något bemyndigande att utfärda förordning. Eftersom kalkylerna över överföringen av finansieringen är avsedda att överensstämja mellan kommunerna och välfärdsområdena, är det på motsvarande sätt motiverat att också rätta de uppgifter som ligger till grund för övergångsutjämnarna.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts vid finansministeriet som tjänsteuppdrag. Bestämmelserna om rättelse av räknefel har beretts i samarbete med justitieministeriet.

Utkastet till proposition har varit på remiss i utlåntjänsten under tiden den 25 augusti–18 september 2023. Utlåtande har begärts av välfärdsområdena, Helsingfors stad, HUS-sammanslutningen, social- och hälsovårdsministeriet, inrikesministeriet, justitieministeriet, Institutet för hälsa och välfärd och Välfärdsområdesbolaget Hyvil Ab. De handlingar som gäller propositionen finns tillgängliga på adressen valtioneuvosto.fi/sv/projekt med identifieringskoden [VM080:00/2023](#).

Som stöd för beredningen har man också utnyttjat de remissvar som lämnades in i samband med beredningen av ändringen av 5 § i statsrådets förordning om välfärdsområdenas finansiering och ändringen av 7 § i statsrådets förordning om statsandel för kommunal basservice (projekt VM049:00/2023 och VM050:00/2023). Finansministeriet ordnade den 16 maj 2023 ett diskussionsmöte om utkastet till förordningarna för kommunerna och välfärdsområdena och utkastet var på remiss i utlåntjänsten i maj 2023.

Utkastet till regeringsproposition behandlades den 15 september 2023 i delegationen för välfärdsområdenas ekonomi och förvaltning.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Rättelse av räknefel eller felaktiga uppgifter

2.1.1 Lagen om välfärdsområdenas finansiering

Finansieringslagen innehåller ingen motsvarande specialbestämmelse som berättigar till rättelse av räknefel eller felaktiga uppgifter i beslut som den som finns i lagen om statsandel för kommunal basservice (47 §). Finansieringslagen innehåller däremot i sak på motsvarande sätt som den ovannämnda lagen bestämmelser om betalning av utebliven förmån och återbetalning av grundlös förmån. Dessutom föreskrivs det om omprövningsförfarandet och sökande av ändring i beslut som fattats med stöd av finansieringslagen.

I 27 § i finansieringslagen föreskrivs det om betalning av utebliven förmån. I paragrafens 1 mom. fastställs att om det efter den i 30 § angivna tiden för framställande av begäran om omprövning framkommer uppgifter som inte tidigare har varit kända, och välfärdsområdet på grund av detta inte har fått sådan statlig finansiering som det enligt lag hade haft rätt till, ska det uteblivna beloppet betalas till välfärdsområdet. På beloppet ska betalas en årlig ränta enligt 3 § 2 mom. i räntelagen (633/1982) från ingången av den månad då den statliga finansieringen borde ha betalats. Om den uteblivna statliga finansieringen har liten betydelse och utgifterna för betalningen av den inte skulle stå i proportion till sakens ekonomiska betydelse, betalas enligt paragrafens 2 mom. finansieringen dock inte. Enligt 3 mom. får finansministeriet besluta att utebliven finansiering betalas senare i samband med utbetalningen av följande statliga finansiering.

I 28 § i finansieringslagen föreskrivs det om återbetalning av grundlös förmån. Om ett välfärdsområde utan grund har fått statlig finansiering enligt denna lag, ska finansministeriet enligt paragrafens 1 mom. bestämma att det överbetalda beloppet ska återbetalas. På det belopp som återbetalas tas en årlig ränta enligt 3 § 2 mom. i räntelagen ut räknat från ingången av den månad under vilken den statliga finansieringen har betalats. I 2 mom. fastställs det att om den statliga finansiering som ska återbetalas är liten eller om det ska anses vara oskäligt att kräva återbetalning eller ta ut ränta, behöver det inte bestämmas att finansieringen ska återbetalas. Finansministeriet får enligt 3 mom. besluta att finansiering som ska återbetalas avdras senare i samband med utbetalningen av följande statliga finansiering.

Bestämmelser om begäran om omprövning finns i 30 § i finansieringslagen. I paragrafen sägs det att om ett välfärdsområde är missnöjt med ett beslut som gäller beviljande av statlig finansiering eller beviljande av tilläggsfinansiering till välfärdsområdet, betalning av utebliven förmån eller återbetalning av grundlös förmån, har välfärdsområdet rätt att inom tre månader från delfäendet av beslutet framställa en begäran om omprövning av beslutet hos den som fattat beslutet. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003).

2.1.2 Lagen om statsandel för kommunal basservice

Enligt 47 § i lagen om statsandel för kommunal basservice kan finansministeriet självt eller på ansökan rätta räknefel i beslut och uppgifter som avses i lagen i fråga. Den nämnda bestämmelsen är en specialbestämmelse i förhållande till de allmänna bestämmelser om rättelse av skriv- och räknefel som finns i förvaltningslagen, och bestämmelsen ska därför tillämpas i första hand. Bestämmelsen är inte förenad med motsvarande förutsättningar som de som det föreskrivs om i förvaltningslagen och som gäller rättelse av uppenbara skriv- eller räknefel eller andra jämförbara klara fel (51 §) eller rättelse av sakfel (50 §).

I motiveringen till 47 § i lagen om statsandel för kommunal basservice (RP 241/2020 rd, s. 921) sägs det att paragrafen motsvarar 50 § i den lag om statsandel för kommunal basservice (1704/2009) som gällde till utgången av 2022. Enligt motiveringen till 50 § i den lagen (RP 174/2009 rd, s. 106) avviker det i paragrafen föreslagna förfarandet om rättelse av räknefel från det som i 51 § i förvaltningslagen sägs om rättelse av skrivfel på så sätt att det gäller också annat än beslut och det inte förutsätts att räknefelet är uppenbara. Dessutom kan fel som förekommer i ett beslut rättas, även om rättelsen leder till ett resultat som är oskäligt för en part och felet inte har föranletts av partens förfarande. Med stöd av bestämmelsen är det möjligt att rätta räknefel i såväl statsandelsbeslut som beslut om utjämning av statsandelen på basis av skatteinkomsterna. Dessutom är det möjligt att rätta räknefel i beslut om hemkommunsersättning och i den förteckning över utbetalningar som finansministeriet översänder till Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning. I motiveringen sägs det ytterligare att bestämmelsen är nödvändig eftersom uträkningen av kommunernas statsandel kräver många räkneoperationer som utförs på förhållandevis kort tid. Detta ökar felmöjligheten.

2.1.3 Förvaltningslagen

I förvaltningslagen finns det separata bestämmelser om rättelse av sakfel (50 §) och om rättelse av skrivfel (51 §).

Enligt 1 mom. i 50 § om rättelse av sakfel kan en myndighet undanröja ett oriktigt beslut som den har fattat och avgöra saken på nytt, om

- 1) beslutet grundar sig på en klart oriktig eller bristfällig utredning,
- 2) beslutet grundar sig på uppenbart oriktig tillämpning av lag,
- 3) det har skett ett fel i förfarandet när beslutet fattades, eller
- 4) det har tillkommit sådan ny utredning i saken som väsentligt kan påverka beslutet.

Enligt paragrafens 2 mom. får i situationer som avses i 1 mom. 1–3 punkten beslutet rättas till en parts fördel eller nackdel. Rättelse till en parts nackdel förutsätter att parten samtycker till rättelsen. Samtycke behövs dock inte, om felet är uppenbart och det har orsakats av partens eget förfarande. I fall som avses i 1 mom. 4 punkten får fel rättas endast till partens fördel.

Enligt 1 mom. i förvaltningslagens 51 § om rättelse av skrivfel ska en myndighet rätta uppenbara skriv- eller räknefel eller andra jämförbara klara fel i sitt beslut. Ett fel får dock enligt 2 mom. inte rättas, om rättelsen leder till ett resultat som är oskäligt för en part och felet inte har föranletts av partens förfarande.

Bestämmelser om inledande och behandling av rättelseärenden finns i 52 § i förvaltningslagen. Enligt 1 mom. i den paragrafen behandlar en myndighet ett rättelseärende på eget initiativ eller på en parts yrkande. Initiativet ska tas eller yrkandet på rättelse av ett fel framställas inom fem år från det att beslutet fattades. För att ett sakfel ska kunna rättas krävs det enligt 2 mom. att ärendet behandlas på nytt och att det ges ett nytt beslut i ärendet. Ett skrivfel rättas genom att den expedition som innehåller felet ersätts med en rättad. Innan ett skrivfel rättas ska en part ges tillfälle att bli hörd, om det inte är onödigt. Angående rättelse av ett sak- eller skrivfel ska enligt 3 mom. anteckning göras i det ursprungliga beslutets liggarexemplar eller i myndighetens informationssystem. En part ska ges en rättad eller ny expedition utan avgift.

Förvaltningslagens 53 § innehåller kompletterande bestämmelser om rättelseförfarandet. När en myndighet handlägger en rättelse av ett sak- eller skrivfel kan den enligt 1 mom. i den paragrafen förbjuda verkställigheten av beslutet tills vidare eller bestämma att den ska avbrytas. I 2 mom. fastställs det att om omprövning har begärts eller om ändring har sökts i ett beslut i vilket ett sak- eller skrivfel ska rättas eller om ett särskilt föreskrivet förfarande är anhängigt beträffande beslutet, ska den myndighet hos vilken omprövning begärts eller ändring sökts eller där förfarandet är anhängigt underrättas om att ärendet som gäller rättelse av fel har tagits upp till behandling och tillställas beslutet i ärendet. Behandlingen av ett rättelseärende påverkar inte besvärstiden eller någon annan frist. Ett beslut genom vilket en myndighet har avslagit ett yrkande på rättelse av fel får enligt 3 mom. inte överklagas genom besvär.

2.1.4 Bedömning av behoven av att ändra finansieringslagen

För rättelse av räknefel som mycket sannolikt förekommer i finansieringsbeslut och av fel som ligger till grund för beslut är det i praktiken behövt att i finansieringslagen ta in en i sak motsvarande specialbestämmelse som den som finns i lagen om statsandel för kommunal basservice. Utan specialbestämmelser ska de bestämmelser om rättelse av sakfel och skrivfel som finns i förvaltningslagen tillämpas på rättelse av fel och felaktiga uppgifter som upptäckts i beslut och i kalkyler som ligger till grund för besluten. De allmänna bestämmelser om rättelse av fel som finns i förvaltningslagen säkerställer dock inte att upptäckta fel kan rättas på ett heltäckande sätt i olika tillämpningssituationer och rättvist mellan välfärdsområdena.

Till exempel ett fel som efter beslutsfattandet upptäckts i de uppgifter som ligger till grund för finansieringen är ett sådant fel som är svårt att rätta genom tillämpning av bestämmelserna i förvaltningslagen. Om det är fråga om till exempel felaktiga bokslutsuppgifter som ett välfärdsområde lämnat och som påverkar också andra välfärdsområdets finansieringskalkyler, torde det åtminstone inte kunna anses vara ett sådant klart fel i välfärdsområdenas finansieringsbeslut som kan anses vara ett sådant fel som kan jämföras med ett skrivfel som avses i 51 § i förvaltningslagen. Felet i fråga innebär inte heller nödvändigtvis på det sätt som avses i 50 § 1 mom. I punkten i förvaltningslagen att alla välfärdsområdets finansieringsbeslut grundar sig på en klart oriktig eller bristfällig utredning. Då kan ärendet avgöras på nytt endast till partens, det vill säga välfärdsområdets, fördel, om inte välfärdsområdet samtycker till att beslutet rättas till dess nackdel. Detta är fallet åtminstone i de situationer där felet sannolikt inte kan anses uppenbart och det inte har orsakats av partens, det vill säga välfärdsområdets, eget förfarande.

Ett fel som upptäckts efter beslutsfattandet i de uppgifter som utgör grund för beslutet torde kunna tolkas så att det med tanke på de bestämmelser om rättelse av fel som finns i förvaltningslagen är fråga om en situation där det har tillkommit sådan ny utredning i saken som väsentligt kan påverka beslutet. Då ska det enligt förvaltningslagen särskilt utifrån sakens ekonomiska betydelse bedömas om den föreskrivna väsentlighetströskeln uppfylls. Utifrån den nya utredningen kan beslutet dessutom rättas endast till partens, det vill säga välfärdsområdets, fördel. Då kan det beslut som gäller ett välfärdsområde som eventuellt fått för mycket finansiering för året i fråga inte rättas på denna grund. Beslutet rättas inte heller om den nya utredningen inte har någon väsentlig inverkan i andra områden.

Enligt de bestämmelser om rättelse av fel som finns i förvaltningslagen är det således inte nödvändigtvis i praktiken möjligt att rätta fel på ett heltäckande sätt. Då blir man tvungen att tillämpa ett omprövningsförfarande som är betydligt mer tidskrävande och bedöma om förutsättningarna för betalning av utebliven förmån eller återbetalning av grundlös förmån uppfylls.

Med stöd av 27 § i finansieringslagen har välfärdsområdet rätt att få tidigare utebliven statlig finansiering, om det framkommer nya uppgifter. Förmåner av liten betydelse behöver inte nödvändigtvis betalas, och i alla situationer kan det beslutas att den uteblivna förmånen betalas senare i samband följande års statliga finansiering. Om det är fråga om inverkan av en enskild felaktig uppgift, kan det antas att betydelsen blir mycket liten åtminstone för andra välfärdsområden än området i fråga.

Beroende på felets karaktär kan dess inverkan på välfärdsområdet i fråga också vara sådan att återbetalning av grundlös förmån blir tillämplig i stället för betalning av utebliven förmån. Enligt 28 § i finansieringslagen ska finansministeriet bestämma att grundlös förmån ska återbetalas, om den inte är liten eller oskälig för förmånstagaren. Om den statliga finansiering som ska återbetalas är liten eller om det ska anses vara oskäligt att kräva återbetalning eller ta ut ränta, behöver det inte bestämmas att förmånen ska återbetalas. Den statliga finansiering som ska återbetalas kan även dras av från senare prestationer.

Med stöd av den gällande finansieringslagen och annan tillämplig lagstiftning är det således inte möjligt att på ett heltäckande sätt säkerställa att de nu aktuella felen i särskilt de grundläggande uppgifterna i kalkyler kan rättas så att slutresultatet är rättvist mellan alla välfärdsområden. Klara fel bör kunna rättas snabbt och genom ett smidigt förfarande i situationer där felen påverkar ett områdes finansiering.

2.2 Justering av uppgifter som ligger till grund för övergångsutjämnning

Enligt 34 § 1 mom. i finansieringslagen grundar sig nivån för den statliga finansieringen till välfärdsområdena i hela landet 2023 på det sammanlagda beloppet av kostnaderna för de i 5 § avsedda uppgifter inom social- och hälsovården och räddningsväsendet som överförs från kommunerna till välfärdsområdena, som räknats ut på basis av de budgetuppgifter för 2022 som kommunerna lämnat till Statistikcentralen, och i vilket belopp de justeringar som avses i 7–9 § görs. Den i 1 mom. avsedda nivån för den statliga finansieringen i hela landet justeras enligt paragrafens 2 mom. i fråga om kostnaderna för de lagstadgade uppgifter inom social- och hälsovården och räddningsväsendet som överförs från kommunerna på basis av de tjänstespecifika bokslutsuppgifter för 2022 som kommunerna lämnat till Statskontoret. Skillnaden mellan de kostnader som baserar sig på budgetuppgifterna och bokslutsuppgifterna för 2022 beaktas genom justering av de i 6 § avsedda kalkylerade kostnaderna för 2023. Enligt 4 mom. får närmare bestämmelser om förfarandet för den i 1 mom. avsedda kalkylerade fördelningen av välfärdsområdenas finansiering, om insamlingen av uppgifter om kalkylerna och om justeringen av kalkylerna utfärdas genom förordning av statsrådet.

Med stöd av finansieringslagen har statsrådets förordning om välfärdsområdenas finansiering (1392/2022), som trädde i kraft vid ingången av 2023, utfärdats. Bestämmelserna om justering av välfärdsområdenas finansiering 2023 i 5 § i den ovannämnda förordningen kompletterades genom en förordning (886/2023) som trädde i kraft den 30 juni 2023 och enligt vilken vissa uppgifter som avsevärt snedvrider överföringskalkylerna för finansieringen rättas i samband med justeringen. I förordningen hänvisas det till de preciserande bestämmelser om justering av överföringskalkylerna för finansiering 2023 som utfärdats med stöd av 57 § 6 mom. i lagen om statsandel för kommunal basservice och som trädde i kraft samtidigt (statsrådets förordning om ändring av 7 § i statsrådets förordning om statsandel för kommunal basservice, 885/2023). På basis av bestämmelserna ska poster som snedvrider kalkylerna beaktas på samma sätt i kalkylerna över kommunernas och välfärdsområdenas finansiering.

Bestämmelser om välfärdsområdesspecifika övergångsutjämningsar finns i 35 § i finansieringslagen. Som övergångsutjämningsar beaktas skillnaden mellan finansieringen enligt välfärdsområdets kalkylerade kostnader och de faktiska kostnaderna för kommunerna inom området. Enligt paragrafens 6 mom. beräknas skillnaden mellan de kalkylerade och de faktiska kostnaderna enligt nivån 2022. De faktiska kostnaderna för kommunerna inom välfärdsområdets område beaktas kommunvis som medeltal för 2021 och 2022, vilka höjs till nivån för hela landet för 2022. Vid beräkningen av medeltalet används de bokslutsuppgifter som kommunerna lämnat till Statskontoret för 2021 och kommunernas budgetuppgifter för 2022. De faktiska kostnaderna justeras 2023 från och med finansieringen för 2024 på basis av de tjänstespecifika bokslutsuppgifter för 2022 som kommunerna lämnat till Statskontoret. Vid justeringen beaktas de retroaktiva löneharmoniseringskostnader som ingår i kommunernas bokslut för 2021 och 2022 på det sätt som föreskrivs i 57 § 3 mom. i lagen om statsandel för kommunal basservice och i bestämmelser som utfärdats med stöd av det momentet.

I 35 § i finansieringslagen föreskrivs det inte om ett bemyndigande att utfärda förordning med stöd av vilket statsrådet får utfärda närmare bestämmelser om justering av de kalkyler som ligger till grund för övergångsutjämningsarna. För att de poster som ska rättas i överföringskalkylerna för finansiering ska kunna beaktas på motsvarande sätt i övergångsutjämningsarna, ska det till denna del föreskrivas om rättelse av de kalkyler som ligger till grund för övergångsutjämningsarna genom en ändring av finansieringslagen. Den lag som gäller detta ska träda i kraft senast i december 2023 så att den kan tillämpas vid utgången av innevarande år på den justering som görs i samband med finansieringen för 2024.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att säkerställa att beviljandet och utbetalningen av välfärdsområdenas finansiering grundar sig på korrekta uppgifter. Genom den föreslagna nya bestämmelsen om rättelse av räknefel blir det möjligt att i större utsträckning än enligt den gällande lagstiftningen rätta fel som har upptäckts i beslut om välfärdsområdenas finansiering och i de kalkyler som ligger till grund för besluten. Avsikten är att klara fel ska kunna rättas utan dröjsmål och på ett heltäckande sätt med beaktande av olika tillämpningssituationer.

Syftet med bestämmelserna om justering av övergångsutjämningsarna är att säkerställa att de nettokostnader som överförs från kommunerna och som ligger till grund för övergångsutjämningsarna motsvarar kostnaderna för ordnandet av tjänster under ett år. Övergångsutjämningsarna bestäms enligt nivån 2022 utifrån kommunernas bokslutsuppgifter för 2021 och 2022. De kostnader av engångsnatur och retroaktiva kostnader eller inkomster som dessa år snedvrider de kostnader som överförs behöver rättas i kalkylerna så att den välfärdsområdesspecifika övergångsutjämningsarna motsvarar kommunernas faktiska kostnader på årsnivå.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I finansieringslagen föreslås det en ny paragraf enligt vilken finansministeriet självt eller på ansökan kan rätta räknefel i beslut som avses i lagen om välfärdsområdenas finansiering och i de uppgifter som ligger till grund för besluten. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar i sak den bestämmelse om rättelse av räknefel som finns i lagen om statsandel för kommunal basservice. På rättelseförfarandet ska i övrigt tillämpas de bestämmelser om rättelse av fel som finns i förvaltningslagen.

Det föreslås dessutom att bestämmelserna om justering av övergångsutjämningsarna 2023 på basis av kommunernas bokslutsuppgifter för 2022 kompletteras. Med stöd av den tidigare lagändring som trädde i kraft den 10 mars 2023 föreskrivs det i bestämmelserna om övergångsutjämningsarna redan om hur de retroaktiva löneharmoniseringskostnader som ingår i kommunernas bokslut för 2021 och 2022 rättas vid justeringen av de faktiska kostnaderna. Det föreslås att till momentet fogas bestämmelser om att kommunens enskilda bokslutsuppgifter som avsevärt snedvrider de faktiska kostnaderna ska rättas vid justeringen. Till denna del ska det hänvisas till de närmare bestämmelser som trädde i kraft den 30 juni 2023 och som utfärdats genom förordning av statsrådet med stöd av lagen om statsandel för kommunal basservice, enligt vilka kommunernas bokslutsuppgifter som avsevärt snedvrider kalkylerna kan beaktas i kalkylerna med avvikelse från de bokslutsuppgifter som kommunen lämnat till Statskontoret. Som avsevärt snedvridande poster betraktas de poster av engångsnatur eller retroaktiva poster i kommunernas bokslut som anges i förordningen och som uppgår till minst cirka 50 euro beräknat per invånare i kommunen eller välfärdsområdet. I förordningen föreskrivs det också om på vilket sätt uppgifterna i fråga ska beaktas på ett rättvist sätt mellan kommunerna så att uppgifterna motsvarar kostnaden för att ordna tjänster under ett år. Dessutom föreskrivs det i förordningen i anslutning till förfarandet om kommunernas och samkommunernas utredning, om andra utredningar och uppgifter som finansministeriet har tillgång till vid rättelsen och om kommunernas och välfärdsområdenas möjlighet att ännu inom utsatt tid lämna synpunkter på finansministeriets utkast till överföringskalkyl som innehåller de rättade posterna.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Rättelse av räknefel

Syftet med bestämmelsen om rättelse av räknefel i beslut som meddelas med stöd av finansieringslagen och i de uppgifter som ligger till grund för besluten är att säkerställa att välfärdsområdenas finansiering, beräknad på det sätt som föreskrivs i lagen, genomförs till rätt belopp och på basis av korrekta uppgifter. Det ska vara möjligt att på ett flexibelt sätt och utan obefogat dröjsmål rätta klara fel som upptäckts. Förutsättningarna för rättelse av fel enligt förvaltningslagen lämpar sig i princip inte för situationerna i fråga. I praktiken är det således inte möjligt att rätta mycket sannolika räknefel som ligger till grund för beslut eller fel i de grundläggande uppgifterna på ett heltäckande sätt utan den reglering som nu föreslås, eller åtminstone förutsätter det betydligt långsammare förfaranden som orsakar mycket administrativt arbete.

4.2.2 Rättelse av de uppgifter som ligger till grund för övergångsutjämnningar

4.2.2.1 Allmänt om bestämmande av övergångsutjämnningar

Genom välfärdsområdesspecifik övergångsutjämnning utjämnas den förändring som den kalkylerade finansieringsmodellen medför i förhållande till de faktiska kostnaderna för de kommuner i området som tidigare ansvarat för välfärdsområdenas uppgifter.

Den områdesspecifika övergångsutjämnningen bestäms på basis av skillnaden mellan den kalkylerade finansiering som beräknats enligt nivån 2022 och de kostnader för social- och hälsovårdens och räddningsväsendets uppgifter i kommunerna i området som beräknats enligt nivån 2022. Den kostnad som överförs till respektive välfärdsområde beräknas på basis av de nettokostnadsuppgifter enligt de serviceklassspecifika bokslutsuppgifter för 2021 och 2022 som kommunerna i området rapporterar till Statskontoret. De kommunvisa medeltalen för nettokostnadsuppgifterna för 2021 och 2022 justeras till kostnadsnivån för hela landet 2022. Om områdets kalkylerade finansiering 2022 är lägre än de kostnader som överförs och som bestämts på det sätt som anges ovan, ökar övergångsutjämnningen finansieringen (så kallat övergångsutjämningsstillägg). Om områdets kalkylerade finansiering däremot är högre än de kostnader som överförs, minskar övergångsutjämnningen finansieringen (så kallat övergångsutjämningsavdrag).

Övergångsutjämnningens årliga belopp per område beräknas på basis av den maximala förändring beräknad per invånare som anges i finansieringslagen. År 2023 har förändringen begränsats till noll euro per invånare beräknat för alla välfärdsområden. Skillnaden mellan den kalkylerade finansieringen för 2022 och de kostnader som överförs ska då i sin helhet ökas eller minskas till respektive områdes kalkylerade finansiering för 2023. Det sammanlagda beloppet av övergångsutjämningsstilläggen och övergångsutjämningsavdragen för 2023 är noll euro, varvid det inte ska betalas någon statsandel för övergångsutjämnningarna. Den i lagen angivna maximala förändringen per område i förhållande till situationen 2022 ökar gradvis under övergångsperioden åren 2024–2029. Samtidigt förändras statens betalningsandel gradvis under övergångsperioden.

Det sammanlagda beloppet av kommunernas nettokostnader för 2022 bestämmer utgångsnivån för hela landet för välfärdsområdenas finansiering. Kostnaderna för 2022 inverkar också på välfärdsområdenas övergångsutjämnningar. Kostnaderna för 2021 påverkar de områdesspecifika övergångsutjämnningarna via uppgifterna om de genomsnittliga kostnaderna, men de påverkar inte nivån på finansieringen för hela landet. De rättelser som görs i nettokostnadsuppgifterna för 2021 och 2022 påverkar således på något olika sätt finansieringsnivån för både enskilda områden och hela landet.

Finansministeriet har begärt att kommunerna, samkommunerna och välfärdsområdena senast den 7 juli 2023 ska lämna uppgifter om retroaktiva löneharmoniseringskostnader och om andra poster för 2021 och 2022 som snedvrider den till reformen anknutna kalkylen över överföringen av finansieringen. Dessutom har uppgifterna granskats vid finansministeriet sommaren 2023. Utkastet till överföringskalkyl offentliggjordes den 31 augusti 2023. Kalkylen i fråga baserar sig på de bokslutsuppgifter enligt serviceklass för 2021 och 2022 som kommunerna har rapporterat till Statskontoret och på poster som rättas med stöd av statsrådets förordningar som trädde i kraft den 30 juni 2023. I kalkylerna har beaktats också den nu föreslagna rättelsen av de uppgifter som ligger till grund för övergångsutjämnningarna.

De löneharmoniseringskostnader som rättas utifrån de uppgifter som den 31 augusti 2023 ingick i utkastet till överföringskalkyl ökar nettokostnaderna enligt bokslutsuppgifterna för 2021 med

cirka 4,4 miljoner euro och minskar nettokostnaderna enligt bokslutsuppgifterna för 2022 med cirka 14,5 miljoner euro. Effekten av de retroaktiva löneharmoniseringskostnaderna beaktas med stöd av 35 § 6 mom. i den gällande finansieringslagen vid beräkningen av de områdesspecifika övergångsutjämningsarna.

När alla poster som ska rättas med stöd av finansieringslagen och de gällande förordningarna beaktas sammantaget minskar rättelsen av de uppgifter som snedvrider överföringskalkylen kommunernas kostnader med cirka 13 miljoner euro i förhållande till bokslutsuppgifterna för 2021 och ökar kommunernas kostnader med cirka 220 miljoner euro i förhållande till bokslutsuppgifterna för 2022. Eftersom grunden för nivån på välfärdsområdenas finansiering för hela landet enligt 34 § i finansieringslagen bestäms utifrån den kostnad som överförs 2022, höjer beaktandet av de poster som ska rättas nivån på finansieringen för hela landet med cirka 220 miljoner euro.

I följande konsekvensbedömning presenteras en på utkastet till överföringskalkyl av den 31 augusti 2023 baserad uppskattning av hur alla de poster som ska rättas påverkar välfärdsområdenas övergångsutjämningsar samt den andel av övergångsutjämningsarna som staten finansierar. Enligt kommunernas och välfärdsområdenas kommentarer om rättelserna har de ändringar som ska göras i kalkylerna ännu inte beaktats i dem.

Rättelsen av de uppgifter som ligger till grund för övergångsutjämningsarna påverkar alla välfärdsområden, men effekten är störst på beloppet av övergångsutjämningsarna för välfärdsområden där kommuners kostnader rättas. De kostnadsposter för 2021 och 2022 som ska rättas påverkar både välfärdsområdenas finansiering och statens ekonomi på något olika sätt till följd av betalningsandelen för övergångsutjämningsarna. Nedan beskrivs hur de rättelser som görs i nettokostnadsuppgifterna enligt bokslutsuppgifterna för 2021 och 2022 påverkar de välfärdsområdesspecifika övergångsutjämningsarna som en helhet så att alla de poster för 2021 och 2022 som ska rättas och som beskrivs i utkastet till överföringskalkyl av den 31 augusti 2023 har beaktats i beräkningen. Av den beräkning som presenteras i denna konsekvensbedömning kan det således inte direkt bedömas vilken inverkan en enskild post som ska rättas har på ett enskilt välfärdsområdes finansiering, utan konsekvenserna presenteras som en helhet.

4.2.2.2 Konsekvenser för välfärdsområdenas finansiering

De poster som rättar bokslutsuppgifterna för 2021 för en enskild kommun inverkar på övergångsutjämningsarna för alla välfärdsområden på följande sätt. Om den post som ska rättas ökar de kostnader som överförs för en kommun i området, ökar detta övergångsutjämningsstillägget för området i fråga och minskar övergångsutjämningsavdraget, det vill säga finansieringen för området i fråga ökar. Finansieringen för alla andra välfärdsområden minskar på motsvarande sätt med sammanlagt motsvarande summa. Om den post som ska rättas minskar de kostnader som överförs för en kommun i området, minskar detta övergångsutjämningsstillägget för området i fråga och ökar övergångsutjämningsavdraget, det vill säga minskar finansieringen för området i fråga. Finansieringen för alla andra välfärdsområden ökar med sammanlagt motsvarande summa.

Den inverkan den post som ska rättas har på övergångsutjämningsarna för ett enskilt välfärdsområde är grovt uppskattat cirka hälften av postens storlek, eftersom övergångsutjämningsens belopp bestäms utifrån medeltalen av kostnaderna för kommunerna i området för 2021 och 2022. Effekten på finansieringen för andra områden beror på storleken av den post som ska rättas, men i princip är effekten liten.

De rättelser som görs i kommunernas nettokostnadsuppgifter för 2022 inverkar enligt den gällande finansieringsförordningen på nivån för hela landet för finansieringen till välfärdsområdena, som bestäms utifrån det sammanlagda beloppet av nettokostnaderna för 2022. Den inverkan som en post som rättar en enskild kommuns nettokostnadsuppgifter för 2022 har på välfärdsområdenas övergångsutjämnings är i huvudsak densamma som den ovan beskrivna inverkan av en rättelse som görs i kostnadsuppgifterna för 2021. Det sammanlagda beloppet av de kostnader för 2022 som överförs bestämmer också beräkningen av övergångsutjämningsarna på nivån för hela landet. Rättelsen av kostnaderna för 2022 inverkar således på övergångsutjämningsen för ett enskilt område utifrån både det sammanlagda beloppet av de rättade nettokostnaderna på nivån för hela landet och de regionalt rättade kostnadsuppgifterna.

I enlighet med utkastet till överföringskalkyl har cirka en tredjedel av alla kommuner poster som ska rättas. En del av rättelserna ökar nettokostnaderna och en del minskar nettokostnaderna. De sammanlagda effekterna av alla rättelse överlappar då delvis varandra. Den områdesspecifika bedömning som presenteras nedan beskriver hur beaktandet av alla poster som ska rättas påverkar övergångsutjämningsarna. Rättelsernas inverkan presenteras i förhållande till en sådan övergångsutjämningskalkyl där effekten av de retroaktiva löneharmoniseringskostnaderna redan har beaktats i enlighet med 35 § 6 mom. i den gällande finansieringslagen.

Tabell 1. Hur de poster som ska rättas inverkar på välfärdsområdenas övergångsutjämnings för 2023 och på finansieringen för 2023 i sin helhet (utifrån kalkylerna från den 31 augusti 2023)

Välfärdsområde	Inverkan på övergångsutjämningsen		Inverkan på den kalkyletrade finansieringen 2023		Inverkan sammanlagt	
	sammanlagt	€/inv.	sammanlagt	€/inv.	sammanlagt	€/inv.
Helsingfors	-10 915 533	-17	26 032 858	40	15 117 325	23
Vanda och Kervo	-4 744 469	-17	10 611 510	38	5 867 041	21
Västra Nyland	-8 109 002	-17	17 915 822	37	9 806 820	20
Östra Nyland	-1 865 908	-19	4 255 324	43	2 389 416	24
Mellersta Nyland	-3 383 098	-17	7 879 165	39	4 496 067	22
Egentliga Finland	-6 695 102	-14	22 116 793	46	15 421 692	32
Satakunta	-4 500 893	-21	10 087 729	47	5 586 836	26
Egentliga Tavastland	-3 662 289	-22	7 806 381	46	4 144 091	24
Birkaland	-10 288 484	-20	22 992 835	44	12 704 351	24
Päijänne-Tavastland	33 131 488	162	9 744 384	48	42 875 872	209
Kymmenedalen	-3 502 476	-22	8 124 950	50	4 622 474	29
Södra Karelen	-2 683 735	-21	5 865 624	47	3 181 889	25
Södra Savolax	-2 996 528	-23	6 992 514	53	3 995 985	30
Norra Savolax	-5 776 752	-23	12 594 336	51	6 817 583	27
Norra Karelen	-4 448 627	-27	8 790 795	54	4 342 168	27
Mellersta Finland	-5 644 119	-21	12 134 453	45	6 490 334	24
Södra Österbotten	-507 456	-3	9 420 938	49	8 913 481	46
Österbotten	-3 522 066	-20	7 966 528	45	4 444 462	25
Mellersta Österbotten	-1 683 574	-25	3 429 950	51	1 746 376	26
Norra Österbotten	56 323 481	136	18 783 743	45	75 107 224	181

Kajanaland	730 261	10	3 937 631	55	4 667 892	66
Lappland	-5 255 118	-30	9 944 773	56	4 689 654	27
Det finländska fastlandet sammanlagt	-0	-0	247 429 034	45	247 429 034	45

I enlighet med tabell 1 ökar finansieringen i välfärdsområdena Päijänne-Tavastland, Norra Österbotten och Kajanaland, eftersom deras övergångsutjämningsavdrag minskar till följd av rättelserna i förhållande till en beräkning där endast de retroaktiva löneharmoniseringskostnaderna har rättats. Päijänne-Tavastlands övergångsutjämningsavdrag minskar med 33 miljoner euro, det vill säga 161 euro per invånare, Norra Österbottens övergångsutjämningsavdrag minskar med cirka 56 miljoner euro, det vill säga med cirka 136 euro per invånare, och Kajanalands övergångsutjämningsavdrag minskar med cirka 5 miljoner euro, det vill säga med cirka 10 euro per invånare. Den största av rättelserna i Päijänne-Tavastlands kommuner är rättelsen av Lahtis stads överlåtelsevinst på 54 miljoner euro och den största rättelsen i Norra Österbottens kommuner är rättelsen av Uleåborgs stads överlåtelsevinst på 100 miljoner euro. Dessa rättelser har ökat de kostnader som överförs till välfärdsområdena Päijänne-Tavastland och Norra Österbotten. Dessa områdens övergångsutjämningsavdrag minskar, vilket leder till att deras finansiering ökar.

I alla andra välfärdsområden minskar finansieringen, det vill säga övergångsutjämningsavdragen minskar eller övergångsutjämningsavdragen ökar till följd av rättelserna i förhållande till en beräkning där endast de retroaktiva löneharmoniseringskostnaderna har rättats. Detta beror på att de övergångsutjämningsavdrag och övergångsutjämningsavdrag som beräknats för hela landet 2022 ska motsvara varandra. I och med rättelsen motsvarar övergångsutjämningsavdragen bättre den faktiska kostnad för ett år som överförs från kommunerna. Räknat i euro är effekten störst på Helsingfors övergångsutjämningsavdrag, som minskar med cirka 11 miljoner euro, det vill säga med cirka 17 euro per invånare, och på Birkalands välfärdsområdes övergångsutjämningsavdrag, som minskar med cirka 10 miljoner euro, det vill säga med cirka 17 euro per invånare. Beräknat per invånare minskar finansieringen mest i Lapplands välfärdsområde, vars övergångsutjämningsavdrag ökar med 30 euro per invånare.

Om de kostnadsuppgifter som ligger till grund för övergångsutjämningsavdragen inte rättas, överensstämmer de till grund för den kalkylerade finansieringen liggande kostnadsuppgifterna om kommunernas kostnad som överförs inte med de kostnadsuppgifter som ligger till grund för övergångsutjämningsavdragen. Rättelserna ökar grunden för finansieringen för hela landet med cirka 220 miljoner euro i förhållande till nettokostnaderna enligt bokslutsuppgifterna för 2022. Av tabell 1 framgår att beaktandet av rättelser i den kostnad som överförs ökar den kalkylerade finansieringen för 2023 med i genomsnitt 45 euro per invånare. Även om beaktandet av de poster som ska rättas minskar övergångsutjämningsavdragen för vissa välfärdsområden i förhållande till en beräkning där rättelserna inte har beaktats, ökar alla områdens finansiering med beaktande av den ökande inverkan rättelserna har på den kalkylerade finansieringen.

4.2.2.3 Konsekvenser för statsfinanserna

I och med rättelsen av de kostnader som ligger till grund för övergångsutjämningsavdragen motsvarar övergångsutjämningsavdragen bättre den faktiska kostnad för ett år som överförs från kommunerna. Rättelsen inverkar också på statens finansieringsandel under övergångsperioden i förhållande till beräkningar där endast de retroaktiva löneharmoniseringskostnaderna har rättats i övergångsutjämningsavdragen.

De rättelser som gäller kommunernas bokslutsuppgifter för 2021 och 2022 inverkar inte på beloppet av övergångsutjämningsavdragen för 2023 för hela landet, eftersom övergångsutjämningsavdragen redan i princip jämnar ut varandra 2023. De övergångsutjämningsavdragen som justerats med poster som rättats kommer från och med 2024 att inverka på statens betalningsandel, eftersom det sammanlagda beloppet av övergångsutjämningsavdragen och övergångsutjämningsavdragen då inte längre motsvarar varandra.

Beräknat utifrån överföringskalkylernas kostnadsuppgifter från den 31 augusti 2023 ökar rättelsen av de uppgifter som ligger till grund för övergångsutjämningsavdragen i högre grad övergångsutjämningsavdragen än övergångsutjämningsavdragen. År 2024 ökar skillnaden mellan avdragen och tilläggen med cirka en miljon euro. Eftersom det enligt undantagsbestämmelsen om universitetssjukhustillägg inte till finansieringen fogas den skillnad i övergångsutjämningsavdragen och övergångsutjämningsavdragen som beror på universitetssjukhustillägg, minskar som en sammantagen effekt den andel av övergångsutjämningsavdragen som staten finansierar dock med cirka en miljon euro 2024.

I huvudsak på grund av vissa områdets stora förändringar i övergångsutjämningsavdragen ökar statens betalningsandel 2025 med 11,1 miljoner euro, 2026 med 30,4 miljoner euro, 2027 med 30,9 miljoner euro och 2028 med 10,4 miljoner euro. Från och med 2029 minskar statens betalningsandel med 4,9 miljoner euro. Förändringarna mellan åren beror på graderingen av övergångsperioden och på att de största tillåtna ändringar som ska beaktas i fråga om övergångsutjämningsavdragen och övergångsutjämningsavdragen avviker från varandra (-50 euro och +200 euro per invånare).

5 Remissvar

Utkastet till regeringsproposition har varit på remiss i utlåtandetjänsten under tiden den 25 augusti–18 september 2023. Utlåtande begärdes av välfärdsområdena, Helsingfors stad, HUS-sammanslutningen, social- och hälsovårdsministeriet, inrikesministeriet, justitieministeriet, Institutet för hälsa och välfärd och Välfärdsområdesbolaget Hyvil Ab. Även andra aktörer har, om de så önskar, kunnat yttra sig om utkastet. Utlåtandena finns i statsrådets projektportal på adressen valtioneuvosto.fi/sv/projekt med projektkoden [VM080:00/2023](#). Utlåtande lämnades av välfärdsområdena Södra Karelen, Södra Österbotten, Södra Savolax, Kajanaland, Mellersta Finland, Kymmenedalen, Birkaland, Norra Karelen, Norra Österbotten, Norra Savolax och Satakunta välfärdsområden, Helsingfors stad samt HUS-sammanslutningen. Justitieministeriet, social- och hälsovårdsministeriet och Institutet för hälsa och välfärd meddelade att de inte hade något att anföra om utkastet till proposition.

Remissinstanserna understödde allmänt både de föreslagna bestämmelserna om rättelse av uppgifter om övergångsutjämningsavdragen och de föreslagna bestämmelserna om rättelse av räkneposter. De föreslagna ändringarna ansågs vara bra och motiverade. I utlåtandena betonades att det med tanke på både kommunerna och välfärdsområdena är viktigt att den finansieringsgrund som baserar sig på de kostnader som överförs definieras så korrekt som möjligt. Bland annat med tanke på en rättvis behandling av områdena och god förvaltning är det motiverat att också upptäckta fel kan rättas smidigt och utan dröjsmål.

Helsingfors stad samt välfärdsområdena Birkaland, Södra Karelen och Södra Österbotten ansåg dock att den i förordningen angivna gräns för betydelsen av en rättelse av uppgifter är för hög. Som i betydande grad snedvridande poster betraktas de poster av engångsnatur eller retroaktiva poster i kommunernas bokslut som nämns i förordningen och som uppgår till minst cirka 50 euro beräknat per invånare i kommunen eller välfärdsområdet. I stället för den föreslagna gränsen bör alla poster som snedvrider kalkylerna strykas i överföringskalkylerna och i fråga om

posterna bör boksluten för 2021 och 2022 noggrant gås igenom. I vilket fall som helst bör gränsen vara betydligt lägre än 50 euro, eftersom även mindre konsekvenser kumuleras på riksnivå i grunden för välfärdsområdenas finansiering.

Enligt Helsingfors stads utlåtande borde man redan tidigare ha beaktat olika sätt att bokföra kostnadsuppgifter. Att finansieringskalkylerna ändras i detta skede försvårar den systematiska ekonomiska beredningen.

Norra Österbottens välfärdsområde understödde de föreslagna ändringarna, men konstaterade att de kostnader som överförs från kommunerna till välfärdsområdena kommer att innehålla oklarheter trots lagändringen. I utlåtandet från Södra Österbottens välfärdsområde togs det upp flera brister som gäller det kunskapsunderlag som använts vid bestämmandet av de kostnader som överförs. I synnerhet i fråga om serviceklassspecifika kostnadsuppgifterna för 2021 har kommunerna inte fullt ut rapporterat till exempel lönekostnaderna för den överförda personalen inom stöd- och måltidstjänsterna och kuratorerna och psykologerna inom elev- och studerandevården, kostnaderna för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och hyreskostnaderna för fastigheter. Enligt Södra Österbottens välfärdsområde bör kommunerna och välfärdsområdena ännu i samarbete kontrollera också uppgifterna för 2022 och rapporteringen om dem. I anslutning till de uppgifter som ska rättas bör det i fråga om under- och överskotten 2021 och 2022 särskilt noggrant utredas de poster som orsakar underskotten och hur de i praktiken syns under tidigare år. Utöver de poster som föreslås bli rättade bör också de skulder som överförs från samkommunerna och deras låne- och avskrivningstider granskas.

Enligt Kajanalands välfärdsområde beaktas de exceptionella faktorerna i kommunernas finansiering för 2022 sannolikt fortfarande inte i tillräcklig utsträckning. Engångsersättningen i finansieringen av området 2023 är fortfarande negativ.

Kymmenedalens välfärdsområde lyfte fram de uppdateringar av grunduppgifterna om behovsfaktorerna för 2023 som gjorts i området. Detta inverkar dock inte på den rättelse som görs nu, utan de preciserade uppgifterna inverkar i fortsättningen på hur finansieringen bestäms utifrån uppgifterna för året i fråga.

Utifrån utlåtandena har motiveringen till propositionen kompletterats något, men inga egentliga ändringar i sak har gjorts. I samband med reformen baserar sig bestämmandet av de kostnader som överförs från kommunerna till välfärdsområdena på lagstiftning enligt vilken de serviceklassspecifika bokslutsuppgifter för 2021 och 2022 som kommunerna lämnat till Statskontoret används som kunskapsunderlag. Att grunderna för överföringskalkylerna ändras i större utsträckning än de nu föreslagna preciserande bestämmelser om rättelse av enskilda snedvridande uppgifter är inte längre möjligt i denna fas av reformen. Vid rättelse av uppgifter som snedvrider kalkylerna är det i praktiken inte heller möjligt att uppnå att alla retroaktiva och extraordinära engångsposter för kalkylåren 2021 och 2022 rättas utan tröskeln för betydelse. Då måste det faktum godkännas att det under varje bokslutsår redan i princip alltid i någon mån infaller poster av extraordinär natur.

6 Specialmotivering

26 a §. Rättelse av räknefel. Det föreslås att till finansieringslagen fogas en ny paragraf om rättelse av räknefel. Paragrafen är en specialbestämmelse som i första hand ska tillämpas i förhållande till de bestämmelser om rättelse av fel som finns i förvaltningslagen. Paragrafen gör det möjligt att rätta klara fel i de beslut som fattas med stöd av lagen om välfärdsområdenas finansiering och i de kalkyler och uppgifter som ligger till grund för besluten.

Förutsättningarna för rättelse av fel enligt den föreslagna bestämmelsen avviker från förutsättningarna för rättelse av sakfel (50 §) och rättelse av skrivfel (51 §) enligt 8 kap. i förvaltningslagen. Det fel som ska rättas behöver inte vara uppenbart och felet kan rättas också i det fall att rättelsen leder till ett oskäligt slutresultat för en part. En parts eget förfarande har inte heller någon betydelse vid bedömningen. Avsikten är att de fel i kalkyler och grundläggande uppgifter till dem som inverkar på välfärdsområdenas finansiering ska kunna rättas på ett heltäckande sätt i olika situationer och på ett sätt som är rättvist med tanke på välfärdsområdena så att till exempel rättelse av fel som gäller flera välfärdsområden inte ska vara beroende av ett enskilt välfärdsområdes samtycke till rättelsen.

Om det under finansåret upptäcks fel i till exempel beslut om välfärdsområdenas finansiering eller i de kalkyler eller uppgifter som ligger till grund för besluten, kan bestämmelserna om rättelse av fel i första hand tillämpas. Då kan besluten om välfärdsområdenas finansiering och de uppgifter om utbetalning som lämnats till Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning ändras ännu under finansåret med anledning av rättelsen av fel. Den finansiering som betalas till välfärdsområdet under hela året ligger således på rätt nivå, och det är till denna del inte längre behövligt att senare separat tillämpa bestämmelserna om betalning av utebliven förmån eller återbetalning av grundlös förmån.

Beräkningsprocessen i anslutning till bestämmandet av välfärdsområdenas finansiering är rätt komplicerad och beräkningsfel kan uppstå i olika skeden av processen. Fel som kan rättas med stöd av den föreslagna bestämmelsen kan vara till exempel räknefel som hänför sig till bestämmandet av finansieringsnivån för hela landet enligt finansieringslagen eller ett enskilt välfärdsområdes finansiering, såsom fel i de tabeller som ligger till grund för kalkylerna. I de uppgifter som ligger till grund för kalkylerna kan det bli aktuellt att rätta till exempel fel som upptäckts i uppgifterna om bestämningsfaktorerna för finansieringen och som påverkar särskilt fördelningen av finansieringen mellan områdena.

Välfärdsområdenas finansiering från och med 2023 justeras ännu under innevarande år utifrån kommunernas bokslutsuppgifter för 2022. Denna justering beaktas i den så kallade engångser-sättning som avses i 35 a § i finansieringslagen och som gäller finansieringen för 2023 samt från och med finansieringen för 2024. Vid justeringen inverkar fel i en enskild kommuns bokslutsuppgifter på de nettokostnader som överförs och därigenom på nivån på finansieringen för hela landet till välfärdsområdena och på de välfärdsområdesspecifika övergångsutjämnarna. Efter 2024 ändras inte längre överföringskalkylerna över finansieringen för reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet, och då kan de fel som ska rättas endast hänföra sig till uppgifter om välfärdsområdena.

Enligt den föreslagna paragrafen ska på rättelse av fel dessutom tillämpas de bestämmelser om rättelse av fel som finns i 8 kap. i förvaltningslagen. Således ska i tillämpliga delar tillämpas de bestämmelser om inledande och behandling av rättelseärenden som finns i 52 § i förvaltningslagen samt de kompletterande bestämmelser om rättelseförfarandet som finns i 53 § i förvaltningslagen.

På rättelse av fel ska tillämpas tidsfristen enligt 52 § 1 mom. i förvaltningslagen, enligt vilket initiativet ska tas eller yrkandet på rättelse av ett fel framställas inom fem år från det att beslutet fattades. Däremot ska bestämmelserna om sättet att rätta sakfel och skrivfel i 2 mom. i den paragrafen tillämpas med beaktande av karaktären av respektive fel som ska rättas. Ett fel som kan jämföras med sakfel förutsätter att ärendet behandlas på nytt och att ett nytt beslut meddelas i ärendet. Ett fel som kan jämföras med skrivfel kan rättas genom att den expedition som innehåller felet ersätts med en rättad. När det är fråga om ett klart fel i kalkylerna eller uppgifterna är utgångspunkten att ett separat hörande av parterna i allmänhet inte behövs. En part ska dock

ges tillfälle att bli hörd innan felet rättas, om det behövs för att ärendet ska kunna utredas. I enlighet med 52 § 3 mom. i förvaltningslagen ska angående rättelse av ett fel anteckning göras i det ursprungliga beslutets liggarexemplar eller i myndighetens informationssystem. En part ska ges en rättad eller ny expedition utan avgift.

När en myndighet handlägger en rättelse av ett sak- eller skrivfel kan den enligt 53 § 1 mom. i förvaltningslagen förbjuda verkställigheten av beslutet tills vidare eller bestämma att den ska avbrytas. Den nämnda bestämmelsen lämpar sig i princip inte väl för de aktuella situationerna enligt finansieringslagen. Till denna del bör det beaktas att välfärdsområdenas finansiering enligt finansieringslagen ska betalas månatligen och att det inte är möjligt att avsevärt avvika från denna betalningsrytm utan att äventyra genomförandet av de tjänster som tryggas i grundlagen. Ett verkställighetsförordnande kan således inte heller i princip gälla annat än endast en liten del av finansieringen i fråga.

Förvaltningslagens 53 § 2 mom. ska tillämpas som sådant på rättelse av fel enligt den föreslagna paragrafen. I det momentet sägs att om omprövning har begärts eller om ändring har sökts i ett beslut i vilket ett sak- eller skrivfel ska rättas eller om ett särskilt föreskrivet förfarande är anhängigt beträffande beslutet, ska den myndighet hos vilken omprövning begärts eller ändring sökts eller där förfarandet är anhängigt underrättas om att ärendet som gäller rättelse av fel har tagits upp till behandling och tillställas beslutet i ärendet. Behandlingen av ett rättelseärende påverkar inte besvärstiden eller någon annan frist.

I 30 § i finansieringslagen sägs det att om ett välfärdsområde är missnöjt med bland annat ett beslut som gäller beviljande av statlig finansiering, betalning av utebliven förmån eller återbetalning av grundlös förmån, har välfärdsområdet rätt att framställa en begäran om omprövning av beslutet hos finansministeriet. Begäran om omprövning ska framställas inom tre månader från delfäendet av beslutet. Ett anhängigt rättelseförfarande inverkar således inte på tiden för begäran om omprövning, och rättelsen av ett fel i beslutet inleder inte någon ny tid för begäran om omprövning.

Enligt 53 § 3 mom. i förvaltningslagen får ett beslut genom vilket en myndighet har avslagit ett yrkande på rättelse av fel inte överklagas genom besvär. Bestämmelsen ska också tillämpas på rättelse av fel enligt den nu föreslagna paragrafen.

35 §. Övergångsutjämnning. I paragrafens 6 mom. finns det bestämmelser om justering av övergångsutjämnningarna 2023 på basis av kommunernas bokslutsuppgifter för 2022. Momentet har tidigare kompletterats med bestämmelser som trädde i kraft den 10 mars 2023 och som gäller hur de retroaktiva löneharmoniseringskostnader som ingår i kommunernas bokslut för 2021 och 2022 ska beaktas när de faktiska kostnaderna justeras.

Det föreslås att till momentet fogas bestämmelser om att även kommunens enskilda bokslutsuppgifter som avsevärt snedvrider de faktiska kostnaderna ska beaktas vid justeringen av övergångsutjämnningarna. I fråga om de närmare bestämmelserna hänvisas det i momentet till 57 § 3 mom. i lagen om statsandel för kommunal basservice och till statsrådets förordning som utfärdats med stöd av 6 mom. i den paragrafen. Genom denna regleringsteknik kan det säkerställas att de poster som snedvrider kalkylerna på basis av bestämmelserna beaktas på samma sätt i kalkylerna över kommunernas finansiering och i kalkylerna över välfärdsområdenas finansiering. Bestämmelserna om justering av finansieringskalkylerna ska i princip överensstämma mellan kommunerna och välfärdsområdena.

I 7 § i statsrådets förordning om statsandel för kommunal basservice, som trädde i kraft den 30 juni 2023, föreskrivs det närmare om hur kommunens bokslutsuppgifter som avsevärt snedvrider kalkylerna rättas 2023 i samband med justeringen av överföringskalkylerna för finansieringen.

När överföringskalkylerna justeras 2023 kan i kalkylerna beaktas de uppgifter som närmare anges i 7 § i statsrådets förordning om statsandel för kommunal basservice, med avvikelse från de bokslutsuppgifter som kommunen meddelat Statskontoret. De uppgifter som anges i förordningen är sådana där kommunernas bokföringspraxis kan avvika från varandra så att de kommunvisa kalkylerna kan snedvridas avsevärt mellan kommunerna. I förordningen föreskrivs det om att dessa uppgifter ska beaktas så att inkomsterna eller kostnaderna i fråga om alla kommuner beaktas på ett sätt som motsvarar den faktiska årliga kostnad som överförs och som utgör kalkylernas syfte. Snedvridningar kan uppkomma i båda riktningarna. I en del fall är det fråga om att den kostnad som överförs är för liten i förhållande till kostnadsnivån för ett år. Till exempel de inkomster som kommunerna bokför för serviceklasserna kan vara för stora i förhållande till nivån för ett år, och den nettokostnad som överförs är då för liten. I andra fall är det fråga om att de kostnader som kommunerna bokför för serviceklasserna är för stora i förhållande till nivån för ett år, och den kostnad som överförs är då för stor.

I samband med justeringen av överföringskalkylerna är det i praktiken inte möjligt att på ett helt och hållet enhetligt sätt för varje kommun beakta de uppgifter som ligger till grund för överföringskalkylerna, utan syftet med regleringen är att ingripa endast i uppgifter som avsevärt snedvrider kalkylerna. Tröskeln för att beakta kommunens bokslutsuppgifter med avvikelse från vad kommunen meddelat är enligt bestämmelserna avsedd att vara hög. Enligt förordningen ska det vara fråga om uppgifter som avsevärt snedvrider de kommunspecifika kostnaderna i överföringskalkylen. Som gräns i euro vid bedömningen av om en snedvridning är avsevärd anses enligt motiveringen till förordningen en bokslutspost på cirka 50 euro beräknat per invånare i kommunen eller välfärdsområdet. Den effekt som en årlig post som ska rättas i kommunens bokslutsuppgifter har på ett välfärdsområdes övergångsutjämnning är grovt uppskattat cirka hälften av nämnda summa. Till denna del avviker bestämmelserna således från de gällande bestämmelserna om beaktande av retroaktiva löneharmoniseringskostnader som bokförts för 2021 och 2022. Retroaktiva löneharmoniseringskostnader ska beaktas utan en nedre gräns, det vill säga också i sådana situationer där uppgifternas inverkan på en kommuns statsandel inte är avsevärd.

Enligt 7 § 2 mom. i statsrådets förordning om statsandel för kommunal basservice kan följande uppgifter om kommunens bokslutsuppgifter för 2021 och 2022 beaktas justerade i överföringskalkylerna, om uppgifterna på det sätt som beskrivs ovan avsevärt skulle snedvrida kalkylerna:

- 1) de retroaktiva beredskapsersättningar inom räddningsväsendet som kommunen har redovisat så att den lönekostnad som överförs motsvarar de prestationsbaserade lönekostnaderna för ett år,
- 2) de retroaktiva underskott samt retroaktiva överskott hos samkommuner inom social- och hälsovården och räddningsväsendet som kommunen har redovisat, så att den andel som ska beaktas motsvarar kostnaderna för ett år,
- 3) till den del kommunen inte har redovisat underskottet hos samkommuner för social- och hälsovårdsdistrikt och socialomsorgsdistrikt för 2021 och 2022 som kostnader för social- och hälsovården, en andel av underskottet som medlemskommunens kostnad enligt samkommunens bokslut,

4) återbetalning av överskott samt täckning av underskott hos samkommuner inom social- och hälsovården och räddningsväsendet för 2021 och 2022 som intäkter, utgifter eller rättelse av utgifter för medlemskommunerna så, att återbetalningen fördelas mellan kommunerna på det sätt som avtalats i grundavtalet och så att kostnaderna till det belopp av återbetalningen som beaktas motsvarar kostnaderna för ordnandet av service för ett år,

5) återbetalning av retroaktivt överskott eller täckning av underskott hos andra än i 2–4 punkten avsedda samarbetsorganisationer inom social- och hälsovården och räddningsverk i form av köpta tjänster som kommunen har redovisat för 2021 och 2022, så att kostnaden motsvarar andelen köpta tjänster för ett år,

6) de vinster och förluster för överlåtelse av lokaler och fastigheter inom social- och hälsovården och räddningsväsendet och de vinster och förluster för överlåtelse av aktier och andelar som kommunen redovisat för serviceklasserna så, att den kostnad som överförs från kommunen till denna del motsvarar en nettokostnad motsvarande ordnandet av service för ett år,

7) de avskrivningar och nedskrivningar av engångsnatur inom social- och hälsovården och räddningsväsendet som kommunen redovisat för serviceklasserna.

I 7 § 3 mom. i statsrådets förordning om statsandel för kommunal basservice föreskrivs det närmare om det förfarande genom vilket ovan avsedda poster beaktas i överföringskalkylerna. Kommunerna och samkommunerna ska för finansministeriet lägga fram en redogörelse över de retroaktiva löneharmoniseringskostnader som bokförts som utgifter för 2021 och 2022 och över de andra ovannämnda poster som anges i förordningen samt över grunderna på vilka kostnaderna har bokförts. Dessutom ska uppgifter lämnas in om den rättsliga grund som betalningen av de retroaktiva posterna grundar sig på (uppgifter om domstolsbeslut eller bindande avtal). Enligt motiveringen till förordningen ska av den redogörelse som lämnas in till finansministeriet tillräckligt specificerat framgå kostnadernas belopp per år. Samkommunerna ska också lämna in exakta uppgifter om medlemskommunernas betalningsandelar. Kommunerna och samkommunerna ska klarlägga uppgifterna till den del de har bokslutsuppgifter som snedvrider de kalkyler som avses i punkterna i fråga. Finansministeriet kan dessutom separat begära tilläggsutredning av kommunerna och välfärdsområdena samt vid granskningen av uppgifterna använda också andra uppgifter från ekonomirapportering, kommunernas och samkommunernas bokslut, grund- och samarbetsavtal eller motsvarande.

Kommunerna och samkommunerna är således utredningsskyldiga vad gäller posterna i fråga. Ovannämnda uppgifter har begärts av kommunerna, samkommunerna och de välfärdsområden som svarar för godkännandet av samkommunernas bokslut genom en enkät vars tidsfrist gick ut den 7 juli 2023.

Enligt förordningen ska finansministeriet utarbeta ett utkast till överföringskalkyler senast den 31 augusti 2023. Kommunerna och välfärdsområdena kan lämna kommentarer om utkastet till kalkyl till finansministeriet senast den 30 september 2023. Den slutliga överföringskalkylen uppgörs så att den ligger till grund för besluten om statlig finansiering till kommunerna och välfärdsområdena för 2024.

7 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Närmare bestämmelser om kommunernas bokslutsuppgifter som ska rättas i samband med justeringen av kalkylerna finns i 7 § 1–3 mom. i statsrådets förordning om statsandel för kommunal basservice, som utfärdats med stöd av 57 § 3 och 6 mom. i lagen om statsandel för kommunal basservice. De ändringar i förordningen som gäller de uppgifter som ska rättas trädde i kraft den

30 juni 2023. Samtidigt med den ovannämnda förordningen trädde en ändring av 5 § i statsrådets förordning om välfärdsområdenas finansiering i kraft, och enligt den ändringen rättas i kalkylerna över välfärdsområdenas finansiering i hela landet motsvarande uppgifter som avsevärt snedvrider kalkylerna. Innehållet i förordningarna beskrivs närmare ovan i specialmotiveringen till 35 §.

Utifrån de ovannämnda bestämmelserna offentliggjorde finansministeriet den 31 augusti 2023 ett utkast till kalkyl över överföringen av finansieringen för reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet. Kommunerna och på samkommunernas vägnar välfärdsområdena har haft möjlighet att lämna kommentarer om utkastet till kalkyl senast den 30 september 2023. I oktober 2023 offentliggörs en uppdaterad kalkyl över överföringen av finansieringen, som innehåller de poster som rättats på basis av kommentarerna inklusive en rättelse enligt den aktuella propositionen av de uppgifter som gäller övergångsutjämningsarna.

8 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft senast i december 2023. Då kan bestämmelsen om rättelse av uppgifter som avsevärt snedvrider kalkylerna tillämpas på den justering av övergångsutjämningsarna som görs 2023. Rättelsen ska beaktas i de beslut om välfärdsområdenas finansiering för 2024 och om korrigerande engångsersättning för finansieringen för 2023 som fattas i slutet av 2023.

Också bestämmelserna om rättelse av räknepel behöver träda i kraft ännu under innevarande år. Det är viktigt att bestämmelsen vid behov kan tillämpas på rättelse av fel som eventuellt upptäcks i de beslut om välfärdsområdenas finansiering som fattas vid utgången av 2023 och i de kalkyler och uppgifter som ligger till grund för besluten.

9 Förhållande till budgetpropositionen

Att det i propositionen föreslås att uppgifter som avsevärt snedvrider kommunernas kostnadsuppgifter ska rättas i samband med den justering av övergångsutjämningsarna som görs 2023 påverkar storleken av de välfärdsområdesspecifika övergångsutjämningsarna. I fråga om 2023 inverkar detta inte på den andel som staten finansierar av övergångsutjämningsarna, eftersom övergångsutjämningsstilläggen och övergångsutjämningsavdragen är lika stora under året i fråga. Däremot kan rättelsen från och med 2024 genom den statliga finansieringsandelen av övergångsutjämningsarna inverka på storleken av det anslag som i statsbudgeten reserverats för välfärdsområdenas icke-öronmärkta finansiering (moment 28.89.31 Finansiering av social- och hälsovården och räddningsväsendet inom välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen). Propositionen hänför sig på det sätt som nämns ovan till budgetpropositionen för 2024.

I fråga om välfärdsområdenas kalkylerade finansiering för hela landet görs däremot motsvarande rättelse av uppgifter som snedvrider överföringskalkylerna för finansieringen redan med stöd av 5 § i statsrådets förordning om välfärdsområdenas finansiering, som trädde i kraft den 30 juni 2023, och den nu aktuella propositionen påverkar inte statsbudgeten för 2024 till denna del.

Eftersom kommunerna och välfärdsområdena ännu har möjlighet att före den 30 september 2023 lämna kommentarer om de poster som rättats i utkastet till överföringskalkyl, upprättas den slutliga överföringskalkylen för finansieringen först efter det att dessa uppgifter har beaktats. Avsikten är således att beloppet av välfärdsområdenas finansiering enligt den ovannämnda momentet vid behov ännu ska uppdateras i den kompletterande budgetpropositionen.

10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I propositionen föreslås det att finansieringslagen ska kompletteras med en paragraf om rättelse av räknefel. Den föreslagna nya paragrafen motsvarar i sak bestämmelserna i 47 § i lagen om statsandel för kommunal basservice. Bestämmelserna om rättelse av fel kan anses ha samband med de bestämmelser om grundläggande fri- och rättigheter som finns i 21 § i grundlagen och som gäller tryggande av god förvaltning.

I finansieringslagen är det fråga om beviljande av statlig finansiering till välfärdsområdena. Således har de föreslagna bestämmelserna om rättelse av räknefel inga direkta konsekvenser för individer. Den statliga finansieringen till välfärdsområdena bestäms på kalkylerade grunder som anges i lagen, och finansministeriets beslutsfattande enligt finansieringslagen är inte förenat med någon egentlig prövningsrätt i fråga om innehållet. Beviljandet av finansiering baserar sig på ett mycket omfattande kunskapsunderlag och förutsätter många beräkningar. Syftet med de föreslagna bestämmelserna om rättelse av fel är att klara fel i de kalkyler och uppgifter som ligger till grund för beviljandet av välfärdsområdenas finansiering ska kunna rättas på ett heltäckande sätt så att finansieringen de facto motsvarar vad som föreskrivs i finansieringslagen. De föreslagna bestämmelserna avviker i synnerhet i fråga om förutsättningarna för rättelse av fel från vad som föreskrivs i förvaltningslagen. De förfarandebestämmelser om rättelse av fel som finns i 8 kap. i förvaltningslagen ska dock tillämpas till den del de lämpar sig för rättelse av de nu aktuella felen. På detta sätt säkerställs en god förvaltning vid behandlingen av ett rättelseärende.

I propositionen föreslås det dessutom bestämmelser om justering av de välfärdsområdesspecifika övergångsutjämningskalkylerna, och de uppgifter i kommunernas bokslutsuppgifter för 2021 och 2022 som snedvrider övergångsutjämningskalkylerna ska rättas med stöd av dessa bestämmelser. Syftet med bestämmelserna är att den finansiering som baserar sig på kommunernas kostnadsuppgifter och som överförs till välfärdsområdena ska motsvara de faktiska kostnaderna för ordnandet av tjänsterna. Grundlagsutskottet anser att till det allmännas skyldighet enligt 22 § i grundlagen vad gäller tillgodoseende av de grundläggande fri- och rättigheterna hör statens ansvar för att se till att välfärdsområdena har praktiska förutsättningar att klara av sina uppgifter. Detta innebär också att staten i sista hand ska säkerställa att välfärdsområdenas finansiering är tillräcklig (GrUU 26/2017 rd, s. 23). De föreslagna bestämmelserna tryggar en tillräcklig finansiering per välfärdsområde när ansvaret för att ordna social- och hälsovårdstjänster och räddningsväsendets tjänster överförs från kommunerna i området till välfärdsområdet.

På de grunder som anförs ovan kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförs ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om välfärdsområdenas finansiering

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om välfärdsområdenas finansiering (617/2021) 35 § 6 mom., sådant det lyder i lag 292/2023, och
fogas till lagen en ny 26 a § som följer:

26 a §

Rättelse av räknefel

Med avvikelse från vad som i 50 och 51 § i förvaltningslagen (434/2003) föreskrivs om förutsättningarna för rättelse av fel kan finansministeriet självt eller på ansökan rätta räknefel i beslut som avses i denna lag och i de uppgifter som ligger till grund för besluten. På rättelse av räknefel tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i 8 kap. i förvaltningslagen.

35 §

Övergångsutjämnning

Skillnaden mellan de kalkylerade och faktiska kostnaderna enligt 1 mom. beräknas enligt nivån 2022. De faktiska kostnaderna för kommunerna inom välfärdsområdets område beaktas kommunvis som medeltal för 2021 och 2022, vilka höjs till nivån för hela landet för 2022. Vid beräkningen av medeltalet används de bokslutsuppgifter som kommunerna lämnat till Statskontoret för 2021 och kommunernas budgetuppgifter för 2022. De faktiska kostnaderna justeras 2023 från och med finansieringen för 2024 på basis av de tjänstespecifika bokslutsuppgifter för 2022 som kommunerna lämnat till Statskontoret. De retroaktiva löneharmoniseringskostnader som ingår i kommunernas bokslut för 2021 och 2022 samt kommunens enskilda bokslutsuppgifter som avsevärt snedvrider de faktiska kostnaderna beaktas vid justeringen på det sätt som föreskrivs i 57 § 3 mom. i lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021) och i bestämmelser som utfärdats med stöd av 6 mom. i den paragrafen.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 9 oktober 2023

Statsminister

Petteri Orpo

Kommun- och regionminister Anna-Kaisa Ikonen

Lag

om ändring av lagen om välfärdsområdenas finansiering

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om välfärdsområdenas finansiering (617/2021) 35 § 6 mom., sådant det lyder
i lag 292/2023, och
fogas till lagen en ny 26 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

26 a §

Rättelse av räknefel

Med avvikelse från vad som i 50 och 51 § i förvaltningslagen (434/2003) föreskrivs om förutsättningarna för rättelse av fel kan finansministeriet självt eller på ansökan rätta räknefel i beslut som avses i denna lag och i de uppgifter som ligger till grund för besluten. På rättelse av räknefel tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i 8 kap. i förvaltningslagen.

35 §

Övergångsutjämning

Skillnaden mellan de kalkylerade och faktiska kostnaderna enligt 1 mom. beräknas enligt nivån år 2022. De faktiska kostnaderna för kommunerna inom välfärdsområdets område beaktas kommunvis som medeltal för 2021 och 2022, vilka höjs till nivån för hela landet för 2022. Vid beräkningen av medeltalet används de bokslutsuppgifter som kommunerna lämnat till Statskontoret för 2021 och kommunernas budgetuppgifter för 2022. De faktiska kostnaderna justeras 2023 från och med finansieringen för 2024 på basis av de tjänstespecifika bokslutsuppgifter för 2022 som kommunerna lämnat till Statskontoret. Vid justeringen beaktas de retroaktiva löneharmoniseringskostnader som ingår i kommunernas

35 §

Övergångsutjämning

Skillnaden mellan de kalkylerade och faktiska kostnaderna enligt 1 mom. beräknas enligt nivån 2022. De faktiska kostnaderna för kommunerna inom välfärdsområdets område beaktas kommunvis som medeltal för 2021 och 2022, vilka höjs till nivån för hela landet för 2022. Vid beräkningen av medeltalet används de bokslutsuppgifter som kommunerna lämnat till Statskontoret för 2021 och kommunernas budgetuppgifter för 2022. De faktiska kostnaderna justeras 2023 från och med finansieringen för 2024 på basis av de tjänstespecifika bokslutsuppgifter för 2022 som kommunerna lämnat till Statskontoret. De retroaktiva löneharmoniseringskostnader som ingår i

Gällande lydelse

bokslut för 2021 och 2022 på det sätt som föreskrivs i 57 § 3 mom. i lagen om statsandel för kommunal basservice och i bestämmelser som utfärdats med stöd av det momentet.

Föreslagen lydelse

kommunernas bokslut för 2021 och 2022 *samt kommunens enskilda bokslutsuppgifter som avsevärt snedvrider de faktiska kostnaderna beaktas vid justeringen* på det sätt som föreskrivs i 57 § 3 mom. i lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021) och i bestämmelser som utfärdats med stöd av 6 mom. i den paragrafen.

Denna lag träder i kraft den 20 .
